

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет природознавства, здоров'я людини та
туризму
Кафедра туризму

Є.С. Сидорович
ІСТОРІЯ ТУРИЗМУ
Методичні рекомендації до проведення
семінарських занять
для здобувачів рівня вищої освіти «бакалавр»
спеціальності «Туризм»

Херсон
2016

УДК [338.48:910.4:796.5](075.8)

Сидорович Є.С.

Історія туризму: методичні рекомендації до проведення семінарських занять для здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» спеціальності «Туризм» / Є.С. Сидорович. – Херсон: ПП Вишемирский В.С. 2016. - 23 с.

Укладач:

Сидорович Є.С. – кандидат історичних наук, викладач кафедри туризму.

Рецензенти:

Андрєєв В.М. – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої історії та історіографії Херсонського державного університету;

Кіріяк С.Г. – кандидат географічних наук, директор Херсонського гідрометерологічного технікуму.

Обговорено на засіданні кафедри туризму
Протокол № 7 від 7 грудня 2015 року

Рекомендовано до друку Вченою радою ХДУ
Протокол № 6 від 29.02.2016 року

Матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. «Туризм в Україні: економіка та культура»: У 2-х ч. – К., 1998. – Ч. 2. – С. 230–250.

21. Соколова М. В. История туризма: Учеб. пособие. / М. Соколов. – М.: Мастерство, 2002. – 352 с.
22. Толочко П. П. Київська Русь. / П. Толочко. – К.: Абрис, 1996. – 350 с.
23. Туризм, гостеприимство, сервис: Словарь-справочник. – М.: Аспект-Пресс, 2002. – 367 с.
24. Туристична експедиція радянської молоді «Моя Батьківщина – СРСР» та діяльність українського бюро «Супутник» по її проведенню (1972-1987 рр.) // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: Зб. наук. праць. – Вип. Спеціальний. – К.: Ін-т історії України, УАІН, Національний аграрний ун-т, 2002. – С. 237–249.
25. Уокер Д. Введение в гостеприимство: Учеб. пособие. / Д. Уокер – М.: Юнити-Дана, 2002. – 607 с.
26. Уськин Г.С. Очерки истории российского туризма. / Г. Уськин. – М.-СПб: Герда, 2000. – 219 с.
27. Федорченко В. К. Гостиничный и ресторанный бизнес: история и перспектива / В. Федорченко. // Гостиничный и ресторанный бизнес. – 2001. - №1. – С. 16 – 19; №2. – С. 29 – 34; №3. – С. 16 – 21.
28. Федорченко В.К., Дьорова Т.А. Історія туризму в Україні. / В. Федорченко. – К, Вища шк., 2002. – 195 с.
29. Федорченко В.К., Мінін І.М. Туристський словник-довідник: Навч. посібник. / В. Федорченко. – К.: Дніпро, 2000. – 160 с.
30. Федорченко В.К. Туризм на порозі ХХІ століття / В. Федорченко. // Гостиничный бизнес. – 2000. - №1. – С. 6 – 11.
31. Цибух В. Туризм в Україні: проблеми та перспективи / В. Цибух. // Економіст. – 2000. - №6. – С. 34 – 35
32. Шаповал Г.Ф. История туризма: Учеб. пособие. / Г. Шаповал. - Минск: Экоперспектива, 1999. – 303 с.

- М.: Мысль, 1989. – 253 с.
9. Долженко Г.П. История туризма в дореволюционной России и СССР. / Г. Долженко. – Ростов н/Д: Изд-во Ростовского ун-та, 1988. – 191 с.
 10. З історії вітчизняного туризму: Зб. наук. ст. – К.: ФПУ, Ін-т туризму, 1997. – 280 с.
 11. Квартальнов В.А., Федорченко В.К. Орбиты «Спутника»: Из истории молодежного туризма. / В. Квартальнов. – К.: Молодь, 1987. – 152 с.
 12. Квартальнов В., Федорченко В. Туризма социальный: История современность. / В. Квартальнов. – К.: Вища школа, 1989. – 342 с.
 13. Крючков А.А. История международного и отечественного туризма. / А. Крючков – М.: НОУ ЛУЧ, 1999. – 102 с.
 14. Левковська Л., Чабан Р., Мінін Г. Стан і перспективи розвитку туризму та готельного бізнесу в Україні / Л. Левковська // Економіка України. – 2003. - №6. – С. 31 – 36.
 15. Логинов Л.М., Рухлов Ю.В. История развития туристско-экскурсионного дела. / Л. Логинов. – М.: ЦСТЭ-ЦРИБ «Турист», 1989. – 77 с.
 16. Магидович И.П., Магидович В.И. Очерки по истории географических открытий. / И. Магидович. – М., 1986. – 222 с.
 17. Міжнародний молодіжний туризм в Україні (70–80-ті роки ХХ ст.) – К.: Ін-т історії України НАН України, 2002. – 58 с.
 18. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні: Зб. нормативно-правових актів / Під заг. ред. проф. В. К. Федорченка. – К.: Юінком-Інтер, 2002. – 350 с.
 19. Про основні напрямки розвитку туризму в Україні до 2010 року: Указ Президента України від 10. 08. 1999. № 973/99 // Уряд. кур'єр. – 1999. – 29 вересня.
 20. Сокол Т.Г. Характеристика структури туристичної галузі СРСР в 70–80-х рр. ХХ ст. / Т. Сокол. // Туристично-краєзнавчі дослідження. – Вип. 1:

ЗМІСТ

Передмова	4
Теми семінарських занять	6
<i>Семінарське заняття № 1. Мандрівництво у Стародавньому Світі</i>	7
Семінарське заняття № 2. Середньовічні мандрівники та їх роль в розвитку туризму (V – перша половина XV в.)	8
<i>Семінарське заняття № 3. Великі географічні відкриття у другі половині XV-XVI ст.</i>	9
Семінарське заняття № 4. Розвиток нових видів мандрівництва в епоху Просвітництва (XVII-XVIII ст.)	10
<i>Семінарське заняття № 5. Становлення та розвиток туристичної галузі в XIX – першій половині ХХ ст.</i>	11
Семінарське заняття № 6. Мандрівництво та гостинність в Україні (IX – початок XIX ст.)	13
<i>Семінарське заняття № 7. Зародження організованого туризму на території України (середина XIX – початок ХХст.)</i>	14
Семінарське заняття № 8. Розвиток туризму на українських землях в складі Австро-Угорської імперії (друга половина XIX – 1914 рік) та Польщі (1921-1939 рр.)	15
<i>Семінарське заняття № 9. Нові види туристичної сфери в Україні в 20-40-х роках ХХ ст.</i>	16
Семінарське заняття № 10. Основні напрямки туризму в післявоєнний період. Початок «рекреаційного буму»	17
<i>Семінарське заняття № 11. Український туризм в 70-80-х роках ХХ ст.</i>	19
<i>Семінарське заняття № 12. Розвиток світового туризму на рубежі ХХ-ХХІ ст.</i>	20
Список рекомендованої літератури	21

ПЕРЕДМОВА

Метою курсу є вивчення основних етапів становлення та розвитку туризму протягом всієї історії людства; досвіду організації та функціонування світової туристичної сфери; соціально-економічних та політичних факторів, які впливали на розвиток міжнародного туризму протягом всього історичного процесу; формування логічного мислення при вивченні історичних явищ, які обумовили розвитку туризму.

Завдання:

- охарактеризувати становлення на початковому історичному етапі туристичної галузі.
- розглянути основні соціально-економічні та політичні фактори, які вплинули на розвиток мандрівництва.
- оцінити історичне значення географічних відкриттів та туристичного освоєння територій.
- прослідкувати за історією становлення різних туристичних організацій, спілок та товариств.
- сформулювати у студентів теоретичні знання з історії туризму.

У результаті вивчення даного курсу студенти повинні знати:

- класифікацію різних видів туризму в окремих історичних періодах.
- основну історичну термінологію, яка стосується туристичної галузі.
- юридичну базу функціонування різних галузей туризму.
- процес розвитку туристичної сфери протягом історичного процесу.

- основні етапи розвитку туризму в Україні та світі

вміти:

туризму

5. Перспективи українського туризму в ХХІ ст.

Дати характеристику основних напрямків діяльності українського туризму. Визначити головні перспективи світового туризму та його вплив на становлення вітчизняної галузі. Виділити основні українські організації, які успішно функціонують на міжнародному туристичному ринку. Охарактеризувати структуру та типи цих комерційних організацій.

Питання для самоконтролю

1. Роль ООН у розвитку міжнародного туризму.
2. Діяльність ВТО.
3. Розкрити основні положення Хартії туризму і Кодексу туриста.
4. Назвіть міжнародні конференції, присвячені проблемам туризму, охарактеризуйте їх специфіку.
5. Умови розвитку сучасного міжнародного туризму.

Рекомендована література: 13, 19, 22, 23, 31, 32.

Список рекомендованої літератури

1. Абрамов В.В., Тонкошкур М.В. История туризма. / В. Абрамов. – Х.: ХНАГХ, 2005. – 312 с.
2. Биржаков М.Б. Введение в туризм: Учебник. / М. Биржаков. – СПб.: Невский фонд, 2006. – 443 с.
3. Большой глоссарий терминов международного туризма. – СПб.; М.: Невский Фонд; Издательский дом Герда, 2006. – 936 с.
4. Воронкова Л.П. История туризма и гостеприимства. / Л. Воронкова. – М. Фаир-Пресс, 2004. – 303 с.
5. Воронкова Л.П. История туризма: Уч. пособие. / Л. Воронкова. – Воронеж: НПО «Модек», 2001. – 304 с.
6. Грицкевич В.П. История туризма в древности. / В. Грицкевич. – М.-Спб.: Герда, 2005. – 326 с.
7. Дворниченко В.В. Развитие туризма в СССР (1917 - 1983). / В. Дворниченко. – М.: ЦРИБ Турист, 1985. – 86 с.
8. Дитмар А.Б. От Птолемея до Колумба. / А. Дитмар. –

Питання для самоконтролю

1. Участь України в роботі міжнародних туристичних організацій.
2. Сучасний стан розвитку туризму в Україні. Правові засади туристичної діяльності в Україні.
3. Основні завдання, пріоритетні напрями розвитку українського туризму.
4. Розбудова інфраструктури українського туризму, підготовка кадрів для туристичної галузі.

Рекомендована література: 4, 6, 8, 15, 24.

Семінарське заняття № 12

Тема: РОЗВИТОК СВІТОВОГО ТУРИЗМУ НА РУБЕЖІ ХХ-ХХІ СТ.

Мета: охарактеризувати вплив міжнародного туристичного ринку на становлення окремих напрямків туризму в Україні.

Базові терміни: масовий туризм, туристичний ринок, комерційні операції.

Завдання 1. Законспектувати головні положення Закону України "Про туризм" та визначити його значення для розвитку української туристичної галузі. Перерахувати інші законодавчі акти, які стосуються розвитку туризму в державі.

Завдання 2. Скласти порівняльну характеристику діяльності основних туристичних компаній України. Визначити закордонні напрями потоків українських туристів на сучасному етапі.

Завдання 3. Скласти у вигляді конспекту порівняльний аналіз розвитку туристичної галузі в ХХ та ХХІ століттях.

Питання для обговорення:

1. Основні види міжнародного туризму наприкінці ХХ ст.
2. Діяльність сучасних туристичних організацій.
3. Головні тенденції розвитку туристичної галузі на початку ХХІ ст.
4. Вітчизняний туризм як складова частина світового

- охарактеризувати взаємозв'язки між різними видами туризму
- визначити зміну туристичного продукту протягом різних історичних періодів
- індивідуально засвоїти нові теоретичні знання в області історії туризму.

Для засвоєння курсу «Історія туризму» студентам необхідно володіти знаннями та навичками з таких дисциплін:

- Історія
- Географія туризму України
- Екологія
- Соціальна географія
- Політологія
- Соціологія
- Маркетинг

Вказівки щодо використання методичних рекомендацій. Кожне семінарське заняття містить завдання та питання для самоконтролю, які спрямовані на самостійну підготовку студента. На кожному занятті окремо розбираються питання для обговорення.

Теми семінарських занять

Тема 1.	Мандрівництво у Стародавньому Світі (2 години)
Тема 2.	Середньовічні мандрівники та їх роль в розвитку туризму (V – перша половина XV в.) (2 години)
Тема 3.	Великі географічні відкриття у другій половині XV-XVI ст. (2 години)
Тема 4.	Розвиток нових видів мандрівництва в епоху Просвітництва (XVII-XVIII ст.) (2 години)
Тема 5.	Становлення та розвиток туристичної галузі в XIX – першій половині XX ст. (2 години)
Тема 6.	Мандрівництво та гостинність в Україні (IX – початок XIX ст.) (2 години)
Тема 7.	Зародження організованого туризму на території України (середина XIX – початок XX ст.) (2 години)
Тема 8.	Розвиток туризму на українських землях в складі Австро-Угорської імперії (друга половина XIX – 1914 рік) та Польщі (1921-1939 рр.) (4 години)
Тема 9.	Нові види туристичної сфери в Україні в 20-40-х роках XX ст. (2 години)
Тема 10.	Основні напрямки туризму в післявоєнний період. Початок «рекреаційного буму» (2 години)
Тема 11.	Український туризм в 70-80-х роках XX ст. (2 годин)
Тема 12.	Розвиток світового туризму на рубежі XX-XXI ст. (2 годин)

дослідницька діяльність у галузі туризму в Україні в 50–80-х роках XX ст.

Рекомендована література: 5, 7, 9, 10, 27.

Семінарське заняття № 11 Тема: УКРАЇНСЬКИЙ ТУРИЗМ В 70-80-х РОКАХ XX СТ.

Мета: охарактеризувати основну динаміку розвитку українського туризму в епоху «застою».

Базові терміни: соціалізація, туристичний обмін, молодіжний рух.

Завдання 1. Законспектувати основні напрями діяльності державної структури «Інтурист». Визначити позитивний та негативний вплив цієї установи на розвиток міжнародного туризму.

Завдання 2. Використовуючи контурну карту України, відмітити основні туристичні центри в 70-80-х роках XX ст.

Завдання 3. Скласти конспект на тему "Радянське туристичне законодавство".

Питання до обговорення:

1. Особливості розвитку туризму в Радянській державі.
2. Розвиток матеріально-технічної бази «Інтурист». Соціалізація трудового законодавства.
3. Розвиток сфери обслуговування. Покращення матеріально-технічної бази туризму.
4. Види молодіжного туризму. Міжнародний молодіжний туристичний обмін.

Визначити основні види туристичної діяльності державних установ, які відповідали за розміщення, транспортування та харчування туристів. Охарактеризувати зміну молодіжної політики радянського уряду. Охарактеризувати основні українські організації, які відповідали за внутрішній та зовнішній туризм. Визначити значення радянської державної системи у розвитку української туристичної галузі.

Завдання 1. Скласти порівняльну таблицю «Відмінності розвитку туризму в передвоєнний та післявоєнний період в Україні».

Види туристичної діяльності	20-40 роки ХХ століття	50-60 роки ХХ століття

Завдання 2. Законспектувати основні поняття з теми "Молодіжний туристичний рух в Україні в 50-60-х роках ХХ століття".

Завдання 3. Скласти у вигляді схеми ієрархію управління туристичної галузі у Радянській державі.

Питання для обговорення:

1. Розвиток внутрішнього туризму та діяльність профспілок.
2. Вплив "хрущовської відлиги" на розвиток міжнародного туризму Радянської держави.
3. Створення та функціонування Бюро міжнародного молодіжного туризму "Супутник". Формування монопольних туристичних структур.
4. Диверсифікація рекреаційної сфери та туризму. Соціальний склад рекреантів.

Охарактеризувати нову державну політику радянського уряду, яка була направлена на зміну туристичного руху країни. Визначити основні етапи становлення та розвитку міжнародного туризму. Виділити головні туристичні державні структури, які відповідали за розвиток внутрішнього та зовнішнього туризму.

Питання для самоконтролю

1. Відновлення туристично-екскурсійної діяльності наприкінці 40-х — на початку 50-х років.
2. Удосконалення системи організації і управління туризмом у 50–60-х роках.
3. Діяльність Української республіканської ради з туризму та екскурсій у розвитку масового туристського руху в Україні.
4. Організаційна структура, матеріальна база та кадрова політика, видавнича і науково-

Семінарське заняття № 1

Тема: Мандрівництво в Стародавньому Світі

Мета: ознайомитися з етапами зародження мандрівництва, виділити основні періоди формування туристичної галузі в Стародавній Греції та Римі.

Базові терміни: морські походи, інфраструктура, мандрівництво

Завдання 1. На контурних картах відобразити етапи та шляхи переселення стародавніх народів. Визначити основні відмінності між народами Єгипту, Вавилону та Ассирії, які приймали участь у мандрюванні.

Завдання 2. Скласти порівняльну таблицю "Відмінності форм мандрівництва у стародавніх греків та римлян"

Форми	Греція	Рим

Завдання 3. Охарактеризувати за допомогою порівняльної таблиці "Різні види інфраструктури Стародавнього Світу" появу перших туристичних засобів пересування та розміщення

Види інфраструктури	Стародавня держава

Питання для обговорення:

1. Перші морські походи (Крит, Стародавній Єгипет, Фінікія).
2. Завойовницькі походи та їх значення у Стародавньому світі.
3. Розвиток інфраструктури в Стародавньому Єгипті, Вавилоні та Ассирії.
4. Значення мандрівництва для греків та римлян.
5. Описання мандрівництва в стародавніх епосах.

Вивчення загальної характеристики епохи Античності; основних мотивів та причин мандрювання. Визначити основні потреби у мандрівництві у Стародавньому Єгипті, Вавилоні та Ассирії. Зрозуміти причини розширення торгівельних та культурних зв'язків. Охарактеризувати мобільність населення у виділеному

історичному періоді. Сформулювати основні наслідки постійних морських та завойовницьких походів у Стародавньому світі.

Питання для самоконтролю

1. Мандрівки на Давньому Сході (подорожі у країнах Месопотамії, Давньому Єгипті, подорожі та експедиції фінікійців і карфагенян, подорожі в Китаї, Індії).
2. Активізація подорожей в Античні часи (подорожі з пізнавальною метою, Олімпійські ігри, курорти Давнього Риму).
3. Олімпійські ігри та їх значення для подальшого розвитку спортивних подорожей.
4. Римські готелі, харчевні та шляхи – перші види інфраструктури туризму.

Рекомендована література: 1, 4, 14, 17.

Семінарське заняття № 2

Тема: **СЕРЕДНЬОВІЧНІ МАНДРІВНИКИ ТА ЇХ РОЛЬ У РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ (V – ПЕРША ПОЛОВИНА XV СТ.)**

Мета: вивчити основні закономірності розвитку середньовічного системи гостинності. Виділити відомих європейських мандрівників, які приймали участь у географічних відкриттях.

Базові терміни: паломницький рух, хрестові походи, морські подорожі, середньовіччя.

Завдання 1. На контурній карті прокласти маршрути переміщення європейських армій в період чотирьох перших хрестових поході. Визначити основні маршрути переселення європейців на територію Близького Сходу в межах XI-XIII ст.

Завдання 2. Скласти порівняльну таблицю "Відмінності паломницького руху на Заході та на Сході"

Паломницькі центри	Захід	Схід

галузі туризму. Створення та діяльність акціонерного товариства "Радянський турист".

2. Всесоюзне товариство пролетарського туризму. Розвиток масового самодіяльного туризму. Організація товариства "Інтурист".
3. Українізація та її вплив на розвиток туристичного руху.
4. Товариство "Плай". Краєзнавча та екскурсійна діяльність І. Крип'якевича, В. Старосольського, Б. Януша та Ю. Полянського.

Охарактеризувати становлення нових напрямків діяльності перших радянських туристичних організацій. Визначити значення "Інтуристу" у формуванні іноземного туризму на території СРСР. Етапи розвитку краєзнавчого руху в різних районах України. Дати характеристику діяльності І. Крип'якевича, В. Старосольського, Б. Януша та Ю. Полянського.

Питання для самоконтролю

1. Створення і діяльність міжнародних туристичних організацій.
2. Створення централізованої системи управління туризмом в СРСР та України.
3. Туристично-екскурсійна справа і краєзнавчий рух у радянській Україні в період "українізації".
4. УМПЕТ і Укртур, їх діяльність в Україні у 1920–1930 рр.

Рекомендована література: 5, 6, 8, 13.

Семінарське заняття № 10

Тема: **ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТУРИЗМУ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД. ПОЧАТОК «РЕКРЕАЦІЙНОГО БУМУ»**

Мета: охарактеризувати розвиток внутрішнього та зовнішнього туризму в післявоєнні роки, визначити етапи становлення нового періоду в українському туризмі.

Базові терміни: диверсифікація, рекреація, профспілки.

період (1921-1939 рр.).

Охарактеризувати загальні тенденції розвитку в зазначений період розвитку туристичної галузі на західноукраїнських землях. Визначити основні закономірності розвитку готельної справи. Виділити нові підприємства розміщення та харчування.

Питання для самоконтролю

1. Зародження туристично-екскурсійної справи на західноукраїнських землях.
2. Внесок українців у географічні дослідження земної кулі (Данило Паломник, Яків Малик, В. Г. Барський, Г. С. Скворода та ін.)
3. Розвиток готельної справи у другій половині XIX — на початку XX ст.

Рекомендована література: 13, 18, 26, 30.

Семінарське заняття № 9

Тема: НОВІ ВИДИ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ В 20-40-х РОКАХ XX СТ.

Мета: охарактеризувати види туризму на території України у зазначеному періоді, виділити основні закономірності розвитку галузі.

Базові терміни: самодіяльний туризм, акціонерні товариства, краєзнавчий рух.

Завдання 1. Законспектувати основні положення діяльності туристичного товариства "Плаї". Визначити основні закономірності розвитку краєзнавчого руху на Заході України.

Завдання 2. Скласти порівняльну таблицю "Розвиток самодіяльного туризму в 20-х та 30-х роках XX ст."

20-ті роки XX століття	30-ті роки XX століття

Завдання 3. На карті продемонструвати основні регіони, де було задіяне акціонерне товариство "Радянський турист".

Питання для обговорення:

1. Основні напрямки діяльності радянського уряду в

Завдання 3. Законспектувати основні поняття семінарського заняття, які стосуються морських подорожей в період Середньовіччя.

Питання для обговорення:

1. Становлення та розвиток паломницького руху.
2. Вплив хрестових походів на становлення нових видів мандрівництва.
3. Розширення географії морських подорожей.
4. Географічні відкриття Заходу та Сходу.

Охарактеризувати основні етапи Середньовіччя. Визначити причини зародження паломницького руху в Європі. Оцінити значення хрестових походів. Виділити головні форми та види розміщення мандрівників у виділений період. Визначити значення перших глобальних географічних відкриттів для європейця в епоху Середньовіччя. Отримання знань, які допоможуть теоретично та практично самостійно освоїти завдання.

Питання для самоконтролю

1. Походи та подорожі Середньовіччя.
2. Паломництво як культурний феномен.
3. Паломницькі подорожі.
4. Арабські мандрівки Середньовіччя.
5. Хрестові походи та їх значення.

Рекомендована література: 1, 9, 11, 14, 20.

Семінарське заняття № 3

Тема: ВЕЛИКІ ГЕОГРАФІЧНІ ВІДКРИТТЯ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XV-XVI СТ.

Мета: дати характеристику впливу Великих географічних відкриттів на становлення нових видів мандрівництва в світі.

Базові терміни: Великі географічні відкриття, мореплавці, гостинність, заїжджий двори.

Завдання 1. Скласти порівняльну таблицю "Відкриття нових земель в західній та східній півкулях". Виділити основні країни, які активно приймали участь у заснуванні поселень в "Новому Світі".

Завдання 2. Скласти конспект "Популярні види

мандрівництва в Західній Європі". Скласти порівняльну характеристику всіх типів подорожей.

Завдання 3. Окреслити на історичні карті основні центри гостинності в Західній Європі в XV-XVI століттях.

Питання для обговорення:

1. Соціально-економічна складова мандрівництва в епоху Відродження.
2. Великі географічні відкриття.
 - 2.1. Португальські мореплавці.
 - 2.2. Іспанські мореплавці.
 - 2.3. Англійські, голландські, французькі мандрівники.
3. Становлення нових форм гостинності.
4. Нові види подорожей в Європі.

Охарактеризувати основні етапи епохи Відродження. Проаналізувати діяльність відомих європейських мандрівників, які приймали активну участь у Великих географічних відкриттях. Визначити зміну "карти світу" в цей період. Виділити різні форми та види гостинності в Європі. Охарактеризувати види подорожей, які були актуальними серед європейців.

Питання для самоконтролю

1. Розвиток освітянських подорожей у Середньовіччі.
2. Назвіть університети, які були центрами "наукового" паломництва.
3. Торговельні подорожі купців.
4. Географічні відкриття часів Середньовіччя та їх значення.

Рекомендована література: 2, 10, 17, 20, 30.

Семінарське заняття № 4

**Тема: РОЗВИТОК НОВИХ ВИДІВ
МАНДРІВНИЦТВА В ЕПОХУ ПРОСВІТНИЦТВА
(XVII-XVIII СТ.)**

Мета: охарактеризувати основні види подорожей європейців та нові форми гостинності.

Базові терміни: Просвітництво, географічні відкриття, постоялі двори, мореплавці.

Визначити основні переваги краєзнавства у розвитку українського туризму.

Питання для самоконтролю

1. Виникнення в Україні перших туристичних організацій.
2. Зародження готельної справи в Україні.
3. Рекреаційне освоєння Криму.
4. Кримсько-Кавказький гірський клуб.
5. Найвідоміші мандрівники XIX ст.

Рекомендована література: 2, 6, 12, 18, 32.

Семінарське заняття № 8

**Тема: РОЗВИТОК ТУРИЗМУ НА УКРАЇНСЬКИХ
ЗЕМЛЯХ В СКАДІ В АВСТРО-УГОРСЬКОЇ ІМПЕРІЇ
(ДРУГА ПОЛОВИНА XIX – 1914 р.) ТА ПОЛЬЩІ
(1921-1939 рр.)**

Мета: дати характеристику розвитку туристичної галузі на Західній Україні в зазначений період.

Базові терміни: гостинність, туризм, культурний рух.

Завдання 1. Законспектувати основні тези розвитку туристичної галузі на українських землях, які входили до складу Австро-Угорської імперії та Польської республіки.

Завдання 2. Скласти порівняльну таблицю "Розвиток туристичної галузі на Західній Україні в першій половині XIX ст."

Види туризму	Австро-Угорщина	Польща

Питання для обговорення:

1. Політичні та економічні фактори розвитку туризму в Австро-Угорщині.
2. Еміграція українців з Австро-Угорщини (кінець XIX – початок XX ст.).
3. Сфера гостинності на Галичині (друга половина XIX ст. – 1914 рік).
4. Роль українського культурного руху в розвитку туризму.
5. Розвиток туризму на українських землях в польський

туризму в першій половині XIX ст.

Питання для самоконтролю

1. Подорожі в культурі Давньої Русі.
2. Подорож княгині Ольги до Візантії. Перші вітчизняні мандрівники-паломники.
3. Подорожі іноземців в Україні.

Рекомендована література: 3, 13, 18, 25.

Семінарське заняття № 7

Тема: ЗАРОДЖЕННЯ ОРГАНІЗОВАНОГО ТУРИЗМУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ (СЕРЕДИНА XIX – ПОЧАТОК XX СТ.)

Мета: охарактеризувати початок формування української туристичної галузі в зазначений період.

Базові терміни: курорти, краєзнавство, гостинність.

Завдання 1. Законспектувати основні положення діяльності перших краєзнавчих організацій, які займалися організацією мандрівок в різних регіонах України.

Завдання 2. Скласти порівняльну таблицю «Розвиток видів українського туризму в XIX – на початку XX ст.». Виділити основні переваги нових видів туризму.

Види туризму	XIX століття	початок XX століття

Завдання 3. На контурній карті окреслити основні центри курортного туризму в Російській імперії.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика розвитку туризму в XIX – на початку XX ст.
2. Формування готельних послуг та курортів.
3. Розвиток краєзнавства в кінці в XIX – на початку XX ст.

Охарактеризувати етапи розвитку нових видів туристичної діяльності. Виділити основні тенденції розвитку нових напрямків в туризмі України. Дати характеристику готельним установам та підприємствам харчування, які формуються в зазначений період.

Завдання 1. Проаналізувавши літературу, скласти порівняльну таблицю "Відмінності системи гостинності в Англії, Франції, Італії, Німеччині та Іспанії в XVII-XVIII ст.".

Типи готельних підприємств	Англія	Франція	Італія	Німеччина	Іспанія

Завдання 2. Законспектувати основні поняття, які стосуються розвитку гостинності в Європі в епоху Просвітництва.

Завдання 3. Окреслити за допомогою історичної карти основні географічні одиниці, які були відкриті європейцями в XVII-XVIII ст.

Питання для обговорення:

1. Причини та чинники розвитку туристичної сфери в епоху Просвітництва.
2. Географічні відкриття нових земель.
3. Формування нової системи гостинності в Європі.
4. Поява нових видів подорожей.

Визначити нові форми та види в системі гостинності європейців. Виділити основні види подорожей, які були актуальними серед різних верств населення Західної Європи. Окреслити географію нових географічних відкриттів та визначитися з їх значенням для розвитку туристичної галузі в зазначений період.

Питання для самоконтролю

1. Становлення та розвиток туризму в Новий час.
2. Подорожі та відкриття XVII–XVIII ст.
3. Зміни мотивації та умов здійснення подорожей.

Рекомендована література: 1, 14, 16, 26.

Семінарське заняття № 5

Тема: СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В XIX – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XX СТ.

Мета: дати характеристику особливостям формування туристичної сфери в Європі та виділити основні закономірності розвитку нових видів подорожей.

Базові терміни: гостинність, туристична фірма, подорож, географічні відкриття.

Завдання 1. Скласти на контурній карті Англії маршрути проведення Томасом Куком туристичних мандрівок. Визначити основні причини та передумови розвитку туризму в Великобританії в зазначений період.

Завдання 2. Узагальнити основні напрямки діяльності перших міжнародних організацій, законспектувавши основні тези їх роботи на туристичному ринку.

Завдання 3. Скласти порівняльну таблицю "Розвиток туристичної галузі в XVIII та в XIX ст."

Форми туристичної діяльності	XVIII століття	XIX століття

Питання для обговорення:

1. Поява нових напрямків в туристичній галузі.
2. Формування нових видів системи гостинності.
3. Внесок Томаса Кука у формуванні сучасної сфери туризму.
4. Поява та діяльність перших міжнародних туристичних організацій.

Охарактеризувати основні тенденції розвитку початкового етапу формування туристичної галузі. Визначити нові види туризму, які були популярними серед європейців. Дати характеристику чинникам та передумовам формування міжнародного туризму. Охарактеризувати перші організації, які займалися переміщенням, розміщенням та харчуванням туристів в зазначений період.

Питання для самоконтролю

1. Соціально-економічні причини становлення туризму в XIX ст.
2. Томас Кук та його роль у розвитку туризму.
3. Розвиток туристичного бізнесу в Європі.
4. Формування міжнародних туристичних центрів (Франція, Італія, Швейцарія).

5. Туристично-екскурсійна діяльність в Російській імперії.

Рекомендована література: 3, 9, 11, 14.

Семінарське заняття № 6

Тема: МАНДРІВНИЦТВО ТА ГОСТИННІСТЬ В УКРАЇНІ (IX – ПОЧАТОК XIX СТ.)

Мета: ознайомитися з основними тенденціями розвитку мандрівництва в Київській Русі, Галицько-Волинському князівстві, Литовському князівстві, Речі Посполитій та Російській імперії.

Базові терміни: князівство, мандрівники, гостинність.

Завдання 1. На контурних картах України зобразити шляхи переміщення мандрівників в період X-XVIII ст. Визначити основні закономірності в розвитку певних видів туризму на території України.

Завдання 2. На історичній карті продемонструвати шляхи переміщення іноземних мандрівників на території України в XVI – XVIII ст.

Завдання 3. Законспектувати всі типи туристичної діяльності на українських землях, які входили до складу Російської імперії на початку XIX ст.

Питання для обговорення:

1. Гостинність та мандрівництво в Київській Русі та Галицько-Волинському князівстві.
2. Розвиток різних видів мандрівництва на українських землях Литовського князівства та Речі Посполитої.
3. Українські землі у спогадах іноземних мандрівників XVI – XVIII ст.
4. Основні види туризму в Російській імперії в XVIII - початку XIX ст.

Сформулювати причини становлення основних видів мандрівництва в Київській Русі та Галицько-Волинському князівстві. Охарактеризувати роль іноземних мандрівників у становленні української туристичної галузі. Визначити основні причини розвитку різних видів